

Intervju guvernera CBK Fehmi Mehmeti za Radio Slobodna Evropa

Radio Slobodna Evropa: Gospodine Mehmeti, koliko su stabilni finansijski i bankarski sektor na Kosovu?

Guverner Mehmeti: Imamo veoma stabilan finansijski sektor, koji je likvidan je i dobro kapitalizovan. Ako pogledamo trendove u bankarskom sektoru kao jednog od najvažnijih sektora u finansijskom sistemu, možemo videti da se karakteriše pozitivnim kretanjima. Povećanje kreditiranja na godišnjem nivou iznosi 11 odsto, vrednost kredita je dostigla oko 3 milijarde evra, depoziti su takođe beležili rast za 12.2 odsto, i njihova vrednost dostigla je 3.5 milijardi evra. Rast depozita ukazuje da je bankarski sektor, tj. da su komercijalne banke na Kosovu dobro kapitalizovane. Ostvareni su pozitivni pomaci i u kontekstu olakšavanja pristupa finansijama, tj. kamatna stopa na kredite je snižena na 6.3 odsto. To je dovelo do olakšanja pristupa finansijama. Pored svoje uloge, bankarski sektor je takođe doprineo i ekonomskom rastu.

Radio Slobodna Evropa: Ekonomski rast na Kosovu tokom godina nije dostigao više od 4 odsto, koju stručnjaci smatraju nedovoljnim za rešavanje ekonomskih i socijalnih problema sa kojima se suočava zemlja. Koja je verovatnoća da taj rast bude veći?

Guverner Mehmeti: Ekonomski rast za 2018. godinu na Kosovu iznosio je 4 procenta. Finansiran je uglavnom od tri aktivnosti koje su ključne za finansiranje ekonomskog rasta zemlje, a koje su u ovom slučaju bankarski kredit, rast javne potrošnje i doznake. Naše projekcije kao Centralna banka su da će u 2019. godini ekonomski rast biti oko 4.2 odsto, koji uglavnom biti finansiran od ranije pomenutih. Ako pogledamo zemlje regiona to predstavlja solidan rast, to je rast kojeg treba oceniti, ali nisu dovoljna ni 4.2 odsto za rešavanje izazova koje ima Kosovo, a to su u ovom slučaju nezaposlenost sa beleženih 29.6 odsto i visok trgovinski deficit. Prema tome, u cilju rešavanja ovih izazova potrebno je imati veći ekonomski rast od 6-7 odsto, što nije teško ostvariti. Sa očekivanjem da će se Vlada ubuduće uglavnom fokusirati na ekonomsku oblast, želim reći da je vrlo lako postići ekonomskog rasta od 6-7%.

Radio Slobodna Evropa: U odnosu na depozite, vrednost kredita je niža. Da li smatrate da je trenutni nivo kreditiranja dovoljan da služi i ekonomskom rastu?

Guverner Mehmeti: Kreditiranje je jedan od ključnih faktora ili pokazatelja koji je uticao na ekonomski rast zemlje. Ovde je značajan uticaj imao Fond za kreditno jemstvo, fond koji je osnovala Vlada Kosova i donatori, pri čemu je ove godine vrednost ovog fonda povećana za 20 miliona evra. Ovaj fond garantuje negde preko 100 miliona evra i to je u velikoj meri uticalo da se kreditiraju manje kreditirani sektori. Ima ih dosta, ali uzimamo poljoprivredu, to je projekat koji je počeo da raste i da bude podržan, posebno od novih poslovanja koja nemaju neku istoriju i banke se ustručavaju da ih kreditiraju, u tom slučaju ovaj fond im to garantuje i to je u velikoj meri uticalo na povećanje i olakšavanje pristupa finansijama za nova poslovanja koja smatramo promoterima ekonomskog razvoja i stvaranja novih radnih mesta.

Radio Slobodna Evropa: Ukupni javni dug Kosova je premašio vrednost od 1.1 milijarde evra. Svetska banka na Kosovu je upozorila Vladu da bi javni dug na Kosovu do 2025. godine mogao da dostigne i do 30 odsto bruto domaće proizvodnje. Da li vidite bilo koji rizik od rasta ovog duga?

Guverner Mehmeti: Činjenica je da javni dug iznosi 1.1 milijardi evra. Ako pogledamo prvo tromesečje 2019. godine i to uporedimo sa prvim tromesečjem 2018. godine, možemo uočiti da postoji rast od 8.5 odsto. Javni dug u odnosu na bruto domaću proizvodnju iznosi 16.3 odsto, što je daleko iznad zakonskih

zahteva, jer je zakonom dozvoljeno da javni dug bude do 40 odsto u odnosu na bruto domaću proizvodnju. Dakle, još uvek ima prostora da javni dug raste, i savetujem da postoji potreba za povećanjem tog duga, ali da se povećanje javnog duga mora pažljivo izvršiti, treba ulagati tamo gde se stvaraju vrednosti, a ne gde se vrednosti ne stvaraju. Svi se slažemo da bez duga ne možete razvijati ekonomiju, ali to se mora učiniti u tom cilju da ulaganje ima dodatne vrednosti.

Radio Slobodna Evropa: Broj građana Kosova koji su uključeni u socijalne i penzijske šeme neprestano raste i postoji tendencija da se i dalje povećava. Država Kosovo plaća oko 400 miliona evra za ove socijalne šeme. Da li bi to moglo stvoriti fiskalnu krizu u budućnosti?

Guverner Mehmeti: Izdvojena budžetska sredstva za socijalne programe su planirana u budžetu. Kao guverner mogu vam reći da je socijalna šema dobro upravljana. Kada govorimo o ratnim veteranima, prvo je trebalo znati tačan broj, a zatim odrediti iznos ili procenat koliko ih treba platiti. Ne smatram to rizikom, ali to je teret za kosovski budžet. Vlada Kosova i svi mi ostali smo zainteresovani da podržimo socijalne šeme, ali one slučajeve koji zaista pripadaju socijalnoj šemi. Slučaj ratnih veterana trebalo je bolje voditi kao proces, jer je taj broj znatno povećan, što predstavlja teret za kosovski budžet, ali ne smatram da to rizikuje ili destabilizuje finansijski aspekt kosovskog budžeta.

Radio Slobodna Evropa: Od 4.8 miliona evra dodeljenih kosovskom budžetu za državne rezerve koje se troše u slučaju neke prirodne nepogode, Vlada Kosova je potrošila oko dva miliona evra na razne aktivnosti, ali ne u svrhu za koju su namenjene. Polazeći od ovih troškova nastalih na ovaj način, da li mislite da na Kosovu postoji nedostatak budžetske discipline?

Guverner Mehmeti: Ako pogledamo sve budžetske trendove, možemo reći da Kosovo ima makrofiskalnu stabilnost i da se budžetski deficit održava, platni bilans se značajno poboljšao i ne mogu reći da nema lošeg upravljanja. Postoje pozitivni trendovi u svim oblastima koji se tiču makrofiskalne stabilnosti na Kosovu. U ovoj vladi i prošlim vladama postoji i postojalo je dobro upravljanje budžetom.